

Var är den feministiska forskningspolitiken?

Feministiskt Perspektiv den 18 april 2017

Sverige har en feministisk regering. Med den har vi exempelvis fått en feministisk utrikespolitik som har väckt uppmärksamhet runt om i världen. Våra förväntningar är därför höga på regeringens forskningspolitik. Denna presenterades nyligen i propositionen Kunskap i samverkan och beskrevs av forskningsministern på seminariet *Var är den feministiska forskningspolitiken?*, anordnat av Kvinnolobbyn och KAF – Kvinnliga Akademikers Förening. Seminariet gjorde oss besvikna på den feministiska regeringen. Frågan kvarstod efter ministerns framförande: Var är den feministiska forskningspolitiken?

Den verkar i alla fall inte finnas i regeringens proposition. Ett stort problem är att de så kallade Excellenssatsningarna kvarstår, trots att dessa inneburit en dramatisk och kvalitetsmässigt omotiverad omfördelning av forskningsmedel från kvinnor till män. Två andra problem rör förutsättningarna för jämställda karriärer inom akademien.

Jämställda karriärer kräver hårda styrinstrument, vilket också var en av de huvudsakliga slutsatserna i en rapport som denna vecka levererades till den kanadensiska regeringen. Rapporten författades av en stor grupp auktoriteter från den kanadensiska och amerikanska universitetsvärlden. Den svenska regeringen har valt att gå en annan väg med lågt ställda målsättningar som inte följs upp med ekonomiska sanktioner utan bara med övervakning från regeringen.

Ministerns framförande på seminariet förtydligade också att regeringen känner till hur ineffektivt detta kan förväntas bli. "Att ställa upp formella rekryteringsmål för professorer har inte fungerat fram till nu", deklarerade ministern, för att i nästa andetag deklarerade att "regeringens viktigaste verktyg för jämställd rekrytering av professorer är att ställa upp ett nytt rekryteringsmål".

Regeringens mål för jämställd rekrytering är ytterst blygsamt. Rekryteringen av nya professorer ska vara jämställd om tio år, 2030, det vill säga om fyra valperioder. Detta är förbluffande oambitiöst eftersom det i dagsläget råder en jämställd fördelning på karriärsteget precis nedanför professorsnivån, det vill säga bland lektorerna. Den långa tidsperioden innebär dessutom att regeringen inte kan ställas till svars för utvecklingen under den innevarande mandatperioden.

Frånvaron av ekonomiska (eller andra) sanktioner på jämställdhetsområdet är också uppseendeväckande. Regeringens proposition lyfter gång på gång jämställdhet som ett centralt mål i forskningspolitiken. Detsamma gäller det nya målet om "samverkan" mellan universitetet och det kringliggande samhället. När det gäller samverkan är dock regeringen dock tydlig med att det krävs ekonomiska incitament, vilket ger en tydlig kontrast till jämställdhetsområdet lågt ställda mål och brist på ansvarsutkrävande från lärosätena.

Vi är också besvikna på den andra åtgärden för jämställdhet bland professorer som beskrevs av forskningsministern på seminariet. Yngre forskare ska få "tydligare karriärvägar" genom skapandet av särskilda meriteringstjänster med bättre och mer forskningsinriktade arbetsvillkor. Vi har stora problem att uppfatta detta som en jämställdhetsåtgärd. Vi kan jämföra med beslut som fattas av en

partisk domare i en bedömningsport där han själv är tränare för vissa av deltagarna. Hur mycket rättvisare skulle hans bedömning bli av att öka prissumman och ange en tydligare profil för hur träningen ska bedrivas för att vinna?

Så länge som den akademiska arbetsmiljön inte ger likvärdiga möjligheter att skaffa sig meriter, och så länge som kvinnor och män med samma meriter inte får likvärdiga bedömningar, ser vi inte hur fler karriärtjänster kan lösa problemet med ojämslidd rekrytering på toppen.

Johanna Rickne

Stockholms universitet och IFN

Olle Folke

Uppsala universitet